

Az erdőtűz az egyetlen abiotikus erdőkár, ami ellen már rövid távon is eredményesen lehet megelőzéssel és felkészüléssel védekezni!

Tisztelt Olvasók! Tisztelt Kollégák!

Az erdészeti igazgatás fontos feladatának tekinti az erdőtűz megelőzését és az erről szóló információk megfelelő terjesztését. 2011-től a közreműködő társszervezeteknek rendszeresen információkkal szolgálunk a szakmai háttérrel, az erdészeti hatóság kapcsolódó feladatairól és az aktuális erdőtűz helyzetről (erdőtűz-veszélyes időszakok, erdőtűz statisztika).

A hazai erdőtűz megelőzés elemeinek bemutatása során felvázoljuk a jogszabályi környezetet, a releváns természeti folyamatokat és az erdőgazdálkodási körülményeket. Első számunkban az eddig kidolgozott rendszerről adunk rövid áttekintést.

ERDŐTŰZEK MAGYARORSZÁGON

Hazánkban az erdei tüzek relatív gyakorisága az utóbbi évtizedekben megnövekedett. Ennek okai az éghajlati szélsőségekben, a kevesebb csapadékban, a magasabb éves átlaghőmérsékletben, valamint a hótakaró nélküli telek sorozatában keresendők. Jellemző, hogy a klímaváltozás következtében **a korábbinál forróbb nyarakon nem csupán az erdőtűzek száma növekedett meg, hanem esetenként a tűz terjedési sebessége és intenzitása is.**

A hazai erdőkben az ún. **felszíni tüzek** a jellemzőek, amikor az erdő talaján levő avar, egyéb elhalt növényi részek, illetve kisebb méretű cserjék kapnak lángra. Ezek nagy intenzitású égés esetén koronatűzzé fejlődhetnek. A **koronatűzek** többnyire fenyőerdőben keletkeznek, jellemzően az alföldi fenyvesekben. A tűz típusát tekintve hazánkban a talajfelszín alatti tüzek nem jelentősek, bár – a helyenként jelentős vastagságot elérő tőzegréteg időnkénti meggyulladására miatt – nem is teljesen ismeretlenek.

Az elmúlt évtizedben keletkezett erdőtűzek mérete, néhány kivétellel, nem haladta meg az 50 hektárt. Az 1 hektárnál kisebb tüzek aránya átlagosan 30%. A legtöbb gondot az „átlagos méretű” (1-50 ha közti) tüzek okozzák, amelyek az éves tüzesetszám 60 - 65 %-át teszik ki, átlagosan 5,9 hektáros területtel.

Az elmúlt években az erdő és egyéb fás területeken a tüzesetek száma 500 - 600 között, az érintett vegetáció területe 2400 -4700 ha között változott.

Hazánkban, a klimatikus viszonyok és a vegetáció összetétel miatt **az erdőtűzek természetes úton való keletkezése nem jellemző** – arányuk 1% alatti. **A tüzek többsége emberi gondatlanság vagy szándékosság következménye.**

Az erdőtűzek előfordulási idejének és területi kiterjedésnek összevetése azt mutatja, hogy **két kiemelten tűzveszélyes időszakot különíthetünk el, ekkor keletkezik az erdőtűzek 70-75%-a.**

Tavaszi tüzek

A tavaszi tüzek jellemzően a hóolvadás utáni, **február-áprilisi** csapadékmentes időszakokra esnek.

A „hagyományos” gazdálkodásnak továbbra is része a kora tavaszi időszakban a rét- és tarlóégetés. A gondatlanul meggyújtott és nem kellően felügyelt tűz könnyen áttérjed a környező erdőkre is. A tűz tovaterjedését segíti, hogy a vegetáció még nem zöldült ki, és az előző évről nagy mennyiségű elszáradt lágyszárú növényzet, illetve lomb található a területen, amely száraz időben könnyen lángra lobban.

A tavaszi vegetációtűzek főként lombos erdősítésekben, valamint fiatalosokban, cserjésekben és gyepterületeken keletkeznek. Kis, esetleg közepes intenzitással égnak.

Megemlíthető, hogy általában **az Észak-Magyarországi régióban** (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád megyék) **keletkezik a tavaszi tüzek 40 – 45 %-a**, ami ezen országrész kiemelt veszélyeztetettségét jelzi.

Száraz, aszályos nyarakon keletkező tüzek

A nyári időszakban a hosszabb csapadékmentes, száraz-meleg időjárási viszonyok következtében az erdei avar és tülevélréteg, illetve az itt felhalmozódott elhalt gallyak teljesen kiszáradnak, és könnyen lángra kapnak. Előfordulásuk a **július-szeptemberi** hónapokban jellemző.

Ebben az időszakban főként a fenyőerdők veszélyeztetettek, mert az aszályos időben itt keletkezett avartüzek könnyen koronatüzzé fejlődnek.

A nyári tüzek nagy része – a tavaszi időszakkal ellentétben – **főként az Alföldön pusztít**. Bács-Kiskun és Csongrád megye száraz termőhelyű fenyveseiben szinte minden évben keletkezik erdőtűz, ha nem is olyan drámai mértékű, mint 2007 nyarán.

HATÓSÁGI FELADATOK AZ ERDŐTŰZ MEGELŐZÉSBN

Mind a **közösségi, mind a hazai jogszabályok előírják erdőtűz-védelmi tervek készítését**, elősegítve ezzel az erdőtűz megelőzési tevékenységek összehangolását és végrehajtását. A vonatkozó magyar joganyagba beépültek a modern erdőtűzoltási ismeretek, valamint pontosításra kerültek az erdőgazdálkodók, az erdőtűz megelőzésben és oltásban érdekelt szervezetek, hatóságok feladatai.

Az erdészeti hatóság az erdőtűz megelőzéssel kapcsolatos információkat minél szélesebb körben ismerteti a lakossággal. Az erdőgazdálkodók jogszabályban előírt erdőtűz megelőzési feladatainak végrehajtását az erdészeti hatóság, illetve a katasztrófavédelem ellenőrzi.

Az erdészeti hatóság Országos Erdőtűz Adattárát működtet, amely a tűzoltóságok (és az erdőgazdálkodók) által jelzett tüzesetek során leégett erdőterületek adatait tartalmazza. Ennek alapján szolgáltat adatot hazánk az EU Európai Erdőtűz-információs Rendszerébe (European Forest Fire Information System – EFFIS).

Az ország összes erdőterülete erdőtűz-veszélyességi kategóriákba sorolható. A besorolást az MgSzH EI által üzemeltetett Országos Erdőállomány Adattár erdőrészenként és gazdálkodónként tartalmazza.

Az erdőgazdálkodóknak **100 ha-nál nagyobb tűzveszélyes erdőterület esetén tűzvédelmi tervet** kell készíteniük, amit a katasztrófavédelemhez kell benyújtaniuk.

Az erdőgazdálkodók feladata

- tűzvédelmi pászták kialakítása és karbantartása;
- tűzveszélyes időszakokban figyelmeztető táblák kihelyezése;
- erdei tűzrakóhelyek kijelölése és karbantartása;
- a jogszabály által kijelölt erdő-gazdálkodóknak meghatározott létszám részére, tűzoltásra alkalmas eszközök készenlében tartása a kiemelten tűzveszélyes időszakokban.

Az erdőgazdálkodók jogairól és kötelezettségeiről további információk az MgSzH honlapján: [MgSzH Erdészeti Igazgatóság](#)

Az erdészeti hatóság feladata

- adatgyűjtés, az erdőtűz adattár karbantartása és adatszolgáltatás az EU felé;
- országos és megyei erdőtűzvédelmi tervek elkészítése és aktualizálása;
- erdészeti és tűzoltási szakemberek továbbképzésének szervezése;
- a kiemelten tűzveszélyes időszakokban javaslatétel a VM miniszter részére az országos tűzgyűjtési tilalom elrendelésére;
- a kiemelten tűzveszélyes időszakokban megyei vagy regionális tűzgyűjtési tilalom elrendelése;
- tűzgyűjtési tilalom idején az erdőbe való belépés korlátozása vagy tiltása.

HATÓSÁGOK EGYÜTTMŰKÖDÉSE AZ ERDŐTŰZ MEGELŐZÉSBN

- kölcsönös **adatszolgáltatás** az OKF-el (tűzeset adatlapok letöltése hetente, statisztikák visszaküldése);
- országos és megyei tűzmelegelőzési tervek készítése, aktualizálása, továbbá a tervekészítésre kötelezett erdőgazdálkodók által benyújtott tervek nyilvántartása és ellenőrzése;
- **tűzgyújtási tilalom elrendelése**, visszavonása és közzététele jogszabály szerint;
- kötelező **közös továbbképzések** bevezetése (évi 1-2 alkalom) és oktatási anyagok összeállítása;
- **a közös kommunikáció** alapjainak lefektetése (tűzveszélyességi besorolás, időjárási index, tűzkockázati térképek publikálása, az események várható bekövetkezése előtt kezdődő akciók szervezése);
- **Elméleti alapok ismerete és ismertetése szakmán belül:**
 - Biomassza típusok
 - Tűzkockázati tényezők
 - Okok ismerete
 - Erdőtűz melegelőzés szempontjából releváns társadalmi csoportok meghatározása;
- **Célcsoport specifikus** tájékoztató anyagok készítése, kommunikálása;

Várjuk hozzászólásaikat, javaslataikat, témafelvetéseiket az erdesztet.erdotuzkerdesek@mgszh.gov.hu e-mail címen.

A hírlevél lemondására is a fenti címen van lehetőség.

Szerkesztők: Debreceni Péter – dr. Nagy Dániel

Felelős kiadó: Wisnovszky Károly igazgató

<http://www.mgszh.gov.hu>

Telefon: 06-1-37-43-243

Fax: 06-1-37-43-206

E-mail: erdesztet.erdotuzkerdesek@mgszh.gov.hu